

VLUCHTELINGEN EN EDUCATIE

AAN DE SLAG MET VLUCHTELINGENWERK VLAANDEREN

UITWISSELING MET VLUCHTELINGEN IN DE BUURT

VLUCHTEN IN LESSENPAKKETTEN

VLUCHTEN IN BOEKEN

VLUCHTEN IN AUTEURSLEZINGEN

VLUCHTEN WORKSHOPS

VLUCHTEN IN THEATER

VLUCHTEN IN FOTO'S

VLUCHTEN IN FILMS

LOKALE ORGANISATIES

1. AAN DE SLAG MET VLUCHTELINGENWERK VLAANDEREN

WIE IS VLUCHTELINGENWERK VLAANDEREN?

Vluchtelingenwerk zet zich in voor asielzoekers en vluchtelingen. Vluchtelingenwerk Vlaanderen doen dit met vijftig lidorganisaties en heel wat enthousiaste vrijwilligers. Samen verhogen we de druk op het beleid en sensibiliseren we het ruime publiek. We coördineren ook een eigen asielopvang en zijn actief rond integratie. We ondersteunen iedereen die asielzoekers en vluchtelingen bijstaat. En werken rond terugkeer wanneer nodig. Meer info: www.vluchtelingenwerk.be

EEN GASTVRIJ INITIATIEF OP SCHOOL: ZIJN JULLIE GASTVRIJ? TOON HET!

Vluchtelingenwerk Vlaanderen verzamelde de afgelopen jaren via haar campagne Gastvrije Gemeente meer dan driehonderd gastvrije initiatieven. Dat zijn individuen, verenigingen, scholen, bibliotheken, bedrijven en gemeenten die iets gastvrij doen voor asielzoekers en vluchtelingen.

Wil jij ook een gastvrij initiatief starten? Geld inzamelen voor kinderen op de vlucht of een project over vluchtelingen in Syrië? Een bijzondere samenwerking opzetten met het asielcentrum in je buurt? Je op school extra inzetten om vluchtelingenkinderen en jongeren zich snel thuis te laten voelen? Ga ervoor!

Benieuwd naar meer mooie initiatieven om jou te laten inspireren? Surf naar www.gastvrijegemeente.be.

De campagne gaat weer van start in het voorjaar van 2016. Schrijf je in op de nieuwsbrief en vergeet niet om ook dan jouw initiatief in te dienen. Zo maak je kans op een Gastvrije Award én 1000 euro.

Raambordje Gastvrije Gemeente - Overtuig de inwoners van de gemeente om gastvrij te worden. Toon dat je een gastvrije school wil zijn. Print het bordje en hang het goed zichtbaar voor je raam. Bestellen? <http://www.gastvrijegemeente.be/formulier/bestelling-materiaal-vluchtelingenwerk>

BROCHURES EN EDUCATIEF MATERIAAL VAN VLUCHTELINGENWERK

Je kan via de website van Vluchtelingenwerk een infopakket bestellen met volgende brochures:

- Brochure Wat is een vluchteling?
- Brochure Wat is Dublin?
- Brochure Wat is resettlement?
- Voorstellingsfolder Vluchtelingenwerk Meer info:

<http://www.vluchtelingenwerk.be/publicaties>

VORMINGSPAKKET WAT IS EEN VLUCHTELING?

Met dit pakket kun je zelf een basisvorming geven over asiel*i*: in je buurt, in een vereniging of aan een bepaalde groep. Met deze interactieve vorming voor een ruim publiek maak je duidelijk wat een vluchteling is.

In dit pakket vind je vier documenten. Enerzijds een handleiding voor de begeleider en een presentatie. Daarnaast een bundel met achtergrondinformatie en een bijlage met te printen materiaal. Je kan ook de bijhorende brochure Wat is een vluchteling? raadplegen en verspreiden onder de deelnemers. Het pakket is gratis te downloaden op onze website.

<http://www.vluchtelingenwerk.be/publicaties/educatief-pakket-wat-is-een-vluchteling>

SPREKERS/WORKSHOPS VANUIT VLUCHTELINGENWERK

Lager en secundair onderwijs

Vluchtelingenwerk heeft geen aanbod op maat van het lager en secundair onderwijs. Hiervoor verwijzen we graag door naar partnerorganisaties (zie lager) die hiervoor de juiste expertise en aanpak hebben.

Vorming Wat is een vluchteling?

Wil je graag meer leren over vluchtelingen en de asielprocedure? Wat het verschil tussen asielzoeker, vluchteling, subsidiaire bescherming? Wat is de rol van Dienst Vreemdelingenzaken of het Commissariaat Generaal in de asielprocedure? Of ken je andere vrijwilligers die hier graag meer over willen weten? Kom dan naar onze basisvorming over asiel, speciaal voor vrijwilligers.

Tijdens deze vorming staan we stil bij de verschillende basisbegrippen en lichten we op een toegankelijke manier de asielprocedure toe. We kijken naar het verloop van de asielprocedure in België. Dit doen we op een interactieve manier.

Elke deelnemer krijgt een documentatiemap.

Duur: 2u30

Leeftijd: +18.

Kostprijs: 400€ + vervoersonkosten.

Te voorzien materiaal: beamer, scherm.

Aantal deelnemers: min 15 - max 30.

Contactpersoon: asiel@vluchtelingenwerk.be

Spreker als inleiding op film of themadag

We bekijken ad-hoc deze vragen. Afhankelijk van de beschikbaarheid, aanbod, grote van de doelgroep kan een van de medewerkers een toelichting komen geven.

Leeftijd: +18.

Kostprijs: 350 € + vervoersonkosten.

Minimum aantal deelnemers: 50.

Contactpersoon: kristien@vluchtelingenwerk.be

FILMS MET EDUCATIEVE MODULE

Silent Stories - vanaf 13 jaar

<http://www.vluchtelingenwerk.be/publicaties/silent-stories-documentaire-en-educatieve-fiche>

Illégal - vanaf 16 jaar

<http://www.vluchtelingenwerk.be/publicaties/illegal-met-begeleidend-dossier>

The art of becoming - vanaf 13 jaar

<http://www.vluchtelingenwerk.be/publicaties/art-of-becoming-dvd>

DRAAI JOUW TEAMDAG IN DE SOEP!

Ga mee in een indrukwekkende ervaring. Bied uw team een uitdaging die grensverleggend, teamversterkend en maatschappelijk relevant is.

Verwelkom vluchtelingen op de drempel van Europa, bereid voor hen een warme maaltijd en geef hen belangrijke informatie. Voor vluchtelingen uit Congo, Syrië, Afghanistan, Guinée is het hun eerste dag in België. Ze komen net aan in ons land na een vermoeiende reis.

Op die eerste dag moeten vluchtelingen heel wat administratieve formaliteiten afhandelen. Je trakteert hen op een lekkere maaltijd en een warm welkom in ons land. Word getuige van hun verhaal.

Boeit deze teamdag jou?

<http://issuu.com/vluchtelingenwerkvlaanderen/docs/uw-teamdag-bij-vluchtelingenwerk>

<http://www.gastvrijegemeente.be/formulier/raambordjes-bestellen>

2. UITWISSELING MET VLUCHTELINGEN UIT JE BUURT

Organiseer een ontmoeting met vluchtelingenkinderen uit je buurt. Ga op zoek naar een opvangcentrum of opvanginitiatief in je buurt en nodig de kinderen uit samen met andere kinderen uit de buurt. Of neem contact op met een vrijwilligersgroep uit je buurt.

ASIELOPVANG IN JE GEMEENTE

Mensen op de vlucht worden pas erkend als vluchteling nadat het land waarnaar ze gevlucht zijn onderzocht heeft of ze wel echt recht hebben op het statuut van vluchteling. Dit wordt onderzocht tijdens de asielprocedure. Asielzoekers hebben tijdens deze procedure in België recht op opvang en begeleiding georganiseerd door Fedasil, de Federale dienst die de opvang van asielzoekers regelt. Na vier maanden verblijf in een open collectief opvangcentrum kunnen asielzoekers verhuizen naar meer kleinschalige, individuele asielopvang (appartementen en studio's).

Asielzoekers krijgen in de asielopvang enkel materiële opvang. Dit houdt in dat ze een bed krijgen om te slapen, maaltijden, medische zorgen en sociaaljuridische begeleiding tijdens hun verblijf in de asielopvang.

HOE WEET IK OF ER OPVANG VOOR ASIELZOEKERS IN MIJN BUURT IS?

Hieronder vind je alle opvanginitiatieven in Vlaanderen. Klik op de link en kijk of er in jouw gemeente een opvangcentrum is of een kleinschalig opvanginitiatief.

Open collectieve opvangcentra

Fedasil heeft in Vlaanderen en Brussel eigen grootschalige opvangcentra. Ook het Rode Kruis Vlaanderen organiseert in opdracht van Fedasil opvang van asielzoekers in opvangcentra. Het aantal bewoners in deze centra varieert van 75 tot meer dan 800 asielzoekers per centrum.

Opvangcentra Fedasil

<http://fedasil.be/nl/center>

Opvangcentra Rode Kruis

<http://www.rodekruis.be/NL/Activiteiten/Asiel/Opvangcentra/>

Kleinschalige, individuele opvang

Om de kleinschalige opvang te organiseren heeft Fedasil in Vlaanderen overeenkomsten met Vluchtelingenwerk en de lokale opvanginitiatieven van OCMW's (LOI). Asielzoekers wonen er in individuele woningen (huizen, appartementen of studio's).

Opvang Vluchtelingenwerk Vlaanderen

<http://www.vluchtelingenwerk.be/thema/opvangpartners.php>

Lokale opvang Initiatieven - OCMW's

Neem contact op met het OCMW van je gemeente

HOE ZOEK IK EEN PARTNER IN MIJN BUURT?

Je kan rechtstreeks contact opnemen met de directie van een opvangcentrum, opvanginitiatief of het OCMW. Je kan ook contact opnemen met een andere organisatie of vrijwilligersgroep in jouw buurt om dit samen te organiseren.

In heel Vlaanderen zijn er vrijwilligersgroepen actief die asielzoekers en vluchtelingen begeleiden. Deze vrijwilligers zullen enthousiast zijn om samen met jou aan de slag te gaan! Wil je weten of er in jou buurt een vrijwilligersgroep actief is?

Vrijwilligersgroepen

<http://www.vluchtelingenwerk.be/vrijwilligers/>

Je kan ook integratiediensten en -centra aanspreken om samen met jou een uitwisseling te organiseren. Op de website van Kruispunt Migratie vind je alle adressen en contactgegevens terug: <http://www.kruispuntmi.be/thema/inburgering-en-integratiebeleid/adressen-integratie-en-inburgering>

WELKE ACTIVITEITEN KAN IK ORGANISEREN?

Samen dansen, samen schilderen, samen koken... Kinderen leren van elkaar door samen te spelen. Neem contact met een organisatie die creaworkshops, danslessen, muzieklessen of organiseer zelf een kooknamiddag met kinderen.

Je vindt vast inspiratie in volgende kookboeken waarbij ook vluchtelingenfamilies betrokken zijn:

- *Berchem à la carte* - kook- en verhalenboek voor en door inwoners van Berchem.
- *Een vree(md) Gents kookboek* - Kristel Deweerdt en Martine Vermeire (bibliothecaris uit Eeklo)
- *Lekker Lokeren: 23 Lokeraars* werden met hun recept uitgekozen voor het kookboek 'Lekker Lokeren'. 23 lekkere gerechten van oud en jong, uit verre landen en van dichtbij, van vroeger en nu, van zuur en zoet, van Gesmaukelijk tot Maligayang pagkain!

Je kan natuurlijk ook een van de voorgestelde workshops uit deze inspiratiegids organiseren.

3. VLUCHTEN IN... LESSENPAKETTEN

Wil je een lessenpakket of workshop op maat van scholen? Dan vind je hieronder o.a. het aanbod van de School zonder racisme, UNHCR - de VN-vluchtelingenorganisatie en een brochure van Fedasil.

De organisatie Kleur bekennen ondersteunt en stimuleert scholen bij de sensibilisering van jongeren van 10 tot 18 jaar in relatie tot wereldburgerschap. In elke provincie bieden educatieve medewerkers advies, begeleiding en nascholing op maat van scholen:

http://www.kleurbekennen.be/search/apachesolr_search/vluchtelingen

VLUCHTELING VOOR DE KLAS

Zie lager.

SCHOOL ZONDER RACISME - VORMINGSAANBOD

Meer info: <http://www.schoolzonderracisme.be/vorming-de-klas-0>

Contactpersoon: Mitch Vannecke, mitch@schoolzonderracisme.be
Tel. 02 511 16 36

Eerste, tweede en derde graad secundair onderwijs

Boeiend, interactief vluchtelingenspel. De leerlingen komen in de schoenen te staan van een vluchteling. Tijdens hun reis moeten ze allerlei denk- en doe-opdrachten uitvoeren. Een combinatie van spel, duiding en gesprek zorgt voor een aangename leerervaring.

<http://www.schoolzonderracisme.be/educatieve-spelen>

<http://www.schoolzonderracisme.be/nieuws/nieuw-vluchtelingenspel-tweede-graad>

Alle graden secundair onderwijs

Vluchtelingen in de Noordwijk: waarom vluchten mensen? Hoe komt men in België terecht en wie kan er asiel aanvragen? Wie wordt er als vluchteling erkend? Wat is het verschil tussen een open en een gesloten asielcentrum?

Tijdens een tocht door de Noordwijk in Brussel leren de leerlingen verschillende voorzieningen kennen, zoals de Dienst Vreemdelingenzaken en het Commissariaat-generaal voor Vluchtelingen en Staatlozen. Ze komen te weten wat kerkasiel betekent en ze komen enkele organisaties tegen waar vluchtelingen terecht kunnen voor hulpverlening, vormingen, inburgeringscursussen, of gewoon als ontmoetingsplaats. De zoektocht leidt hen ook langs het Klein Kasteeltje, het grootste en oudste open opvangcentrum van het land. <http://www.schoolzonderracisme.be/vluchtelingen-de-noordwijk>

[UNHCR - Meer dan een nummer - Educatieve toolkit rond asiel en migratie in Europa](#)

UNHCR is de vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties. In bijna 60 jaar heeft UNHCR ongeveer 50 miljoen mensen geholpen een nieuw leven te beginnen.

Meer dan een nummer is een toolkit rond asiel en migratie binnen de Europese Unie, ontworpen om leraren en andere lesgevers te helpen jongeren te betrekken bij een geïnformeerde discussie rond dit onderwerp. De toolkit is geschikt voor jongeren tussen 12 en 18 jaar.

<http://www.unhcr.org/numbers-toolkit/Manuals/NJN-FINAL-NL.pdf>

[FEDASIL - ZO WOONT MO](#)

Een brochure van Fedasil voor kinderen vanaf acht jaar, die op speelse en begrijpelijke manier uitlegt aan kinderen waarom mensen vluchten en hoe het leven van een asielzoeker in een opvangcentrum eruit ziet.

http://fedasil.be/sites/5042.fedimbo.belgium.be/files/zowoontmo_nl_DEFINITIEF_aanpassing_1112_2012.pdf

4. VLUCHTEN IN... BOEKEN

Neeland, Nic Balthazar, Lannoo, 2013

12+

Een aangrijpend verhaal over twee asielzoekers, gebaseerd op getuigenissen. 'Spreek je Nederlands?', vragen ze. Het eerste Nederlandse woord dat ik hoorde was nee. Nee, nee. Overal nee. Ik weet nog dat ik dacht: Ah... ja. Daarom noemen ze het neelands. Na Niets was alles wat hij zei (Ben X) schreef filmmaker Nic Balthazar opnieuw een boek voor hen die niet meteen met boeken bezig zijn. En voor alle anderen.

De koningin zonder land, Paul Verrept, De Eenhoorn, 2013

10+

Een modern sprookje dat jong en oud ontroert. Een sprookje over een prinses die geboren wordt op de dag dat het koninkrijk van haar ouders ten onder gaat. De zee verwoest het hele koninkrijk, haar ouders kunnen slechts op het nippertje ontsnappen. De prinses kan door muren heen kijken en in de toekomst zien. Met tekeningen van Berlinde De Bruyckere.

Bezoek van Mister P., Veronica Hazelhoff, Querido, 2006

9+

Jo-Jo heeft last van reuma en krijgt op de meest onverwachte momenten bezoek van Mister P (Mister Pijn). Zijn voetbalvriend Simon steunt hem maar kan Jo-Jo's pijn niet letterlijk verzachten. Tijdens een vakantie aan zee leert Jo-Jo Lena kennen, een leuke vriendin die als asielzoekster ook haar eigen zorgen heeft. Ze moet misschien weg uit Nederland. Op die manier hebben Jo-Jo en Lena elk hun eigen strijd.

Weg, Bettie Elias, Clavis, 2005

10+

In de reeks Levensecht van Clavis heeft Bettie Elias een boek geschreven over hoe het voelt om je land te moeten ontvluchten en in een totaal vreemd land een nieuw leven te moeten beginnen. Het hele verhaal is bekeken door de ogen van Dinar, een Albanese jongen van elf. Van in het eerste hoofdstuk is de spanning waaronder de Albanese inwoners van Kosovo gebukt gaan, erg voelbaar. Nadat de vader van Dinar -- waarnaar Dinar het hele boek door blijft zoeken -- is opgepakt door Servische soldaten en de rest van het gezin uit hun huis verdreven wordt, vertrekken Dinar, zijn moeder en zusjes en nog een aantal familieleden naar Albanië. Ze slagen erin de grens over te steken maar eerst wordt een oom nog voor hun ogen doodgeslagen. De moeder van Dinar wordt depressief en trekt zich steeds meer in zichzelf terug waardoor de verantwoordelijkheid voor het gezin op de schouders van Dinar komt te liggen. Uiteindelijk geraken ze na de omzwerving via een tentenkamp in een Vlaams asielcentrum.

Tijger en vis, Laura Matthews, Pimento, 2005

10+

De ouders van Tijger werken als ontwikkelingshulpers. Als er oorlog dreigt, vertrekken de mensen. Ook Tijger en zijn ouders moeten vluchten. Maar Tijger heeft Vis ontdekt in een uitdrogende plas en wil die niet achterlaten. Hij neemt Vis mee in een pot met water. Op hun vlucht, onder leiding van Gids, wordt Vis belangrijk voor iedereen. Maar de tocht is lang en er dreigen vele gevaren.

***De stille pijn van Luca*, Kristien Dieltiens, Clavis, 2005**

14+

Luca keert op negentienjarige leeftijd met zijn vader terug naar zijn geboortestreek in Kroatië. Hij is het land ontvlucht toen hij zes was en de oorlog er uitbrak. Sindsdien heeft hij niet meer gesproken. De terugreis maakt herinneringen in hem wakker. Hoe hij met zijn vriend en buurjongen speelde, de verhalen van zijn gekke oom Oljo over Baba Yaga uit een Russisch sprookje, maar ook over de oorlog die steeds dichterbij kwam en hen deed vluchten naar België.

***Dansen voor je leven*, Kristien Dieltiens en Meysam Noori, Manteau, 2012**

14+

Meysam Noori kwam als achtjarige Afghaanse vluchteling naar Nederland. Daar ontdekte hij zijn passie voor dansen. Hij besloot hiervan zijn carrière te maken, tegen de wens van zijn moeder in. Wanneer Meysam meedoet aan So You Think You Can Dance, is zijn moeder echter apetrots.

***Olrac*, Kristien Dieltiens, Clavis, 2000**

12+

Het verhaal speelt zich af in de middeleeuwen. De dertienjarige Olrac groeit op bij een roversbende die hun schuilplaats hebben in een grot op de Doodsberg. Van hen leert hij alles om in de natuur te overleven. Wanneer de machtsbeluste baljuw hen op het spoor komt, besluit Thalan, de hoofdman, alles te vertellen over Olracs afkomst. Na een gruwelijke ontdekking trekt Olrac weg, op zoek naar zijn ouders. Het wordt een lange, zware tocht waarbij hij steeds probeert te luisteren naar zijn innerlijke stem.

***Toen mijn vader een struik werd*, Joke Van Leeuwen, Querido Kind, 2010**

10+

Het boek *Toen mijn vader een struik werd* van Joke van Leeuwen is een origineel werk over het thema kinderen in oorlogssituaties. Op een dag breken er gevechten uit in het Zuiden en moet de vader van Toda, een jong meisje, erheen om het land te verdedigen. Toda blijft met haar oma achter in de stad, maar ook daar is het niet langer veilig. Ze moet vluchten.

***In de zee zijn krokodillen*, Fabio Geda, De Arbeiderspers, 2010**

12+

Er was eens een kleine jongen, die helemaal alleen de weide wereld in trekt. Hij maakt omzwervingen door Pakistan, Iran, Turkije en Griekenland en belandt uiteindelijk in Italië. Het lijkt het begin van een mooi sprookje. Maar het is het pijnlijke relaas van een tienjarige Afghaanse jongen, die door zijn moeder wordt aangespoord te vluchten uit zijn thuisland vol bedreigingen. Pas na jaren van gevaar en ontbering vindt hij een nieuwe vaste stek. In de zee zijn krokodillen is een boek vol hoop op een betere toekomst, maar met vele valkuilen onderweg.

***Papier*, Dirk Bracke, Davidsfonds, 2009**

10+

Liza woont in Albanië. Haar vader voert actie tegen de politieke leiders van hun land. Wanneer hij halsoverkop moet onderduiken, gaan zijn vijanden achter Liza aan. Er zit voor haar niets anders op dan alles achter te laten en te vluchten. Na een lange en gevaarlijke reis, komt ze terecht in een Antwerps vluchtelingencentrum. Haar situatie lijkt uitzichtloos. Ze heeft geen geld, geen kleren, geen mobieltje, geen papieren. Tot ze Eduart leert kennen. Ook hij komt uit Albanië en hij biedt

9

aan om haar te helpen. Maar daarvoor moet ze een serieuze som betalen. Eduart stelt Liza voor om naakt voor een webcam te poseren.

***Ooit is niet nu*, Brigitte Van Aken, Davidsfonds/Infodok jeugdboek, 2009**

14 +

Tatiana, Janis' beste vriendin, wordt aangereden op de fiets. Maar Janis weigert te geloven dat haar dood een banaal ongeluk was. Ze is dan ook vastbesloten om de moordenaar van Tatiana te vinden... De leefsituatie van asielzoekers komt duidelijk in het verhaal naar voor, verweven in de herinneringen van Janis en de verhalen van Tatiana.

***De Gelukvinder*, Anoush Elman/Edward Van de Vendel, Querido, 2008**

14 +

Hamayun zit in het vierde middelbaar en wil filmer worden. Hij schrijft een toneelstuk over zijn verleden: het dagelijks leven in Afghanistan en de grappen die hij er uithaalt met zijn vrienden, de nacht dat de Taliban zijn vader gevangen neemt, de lange reis naar Europa, de aankomst in Nederland en het wonen in een asielzoekerscentrum. Hamayun vindt Nederland fris en groen. Hier kan zijn familie eindelijk vrij denken. Maar mogen ze wel blijven?

***Spoorloos onder het zand*, John Vandekerckhove, Davidsfonds/Infodok, 2009**

16 +

Spoorloos onder het zand is een jeugdboek voor jongvolwassenen (+16 jaar) en vertelt het verhaal van Boukry, een jonge wees die verliefd wordt op Maria, een jonge verpleegster. Wanneer zij het land uit wordt gezet, gaat Boukry op zoektocht om haar te vinden.

***Otje*, Annie M.G. Schmidt, 1980**

5+

Tos, de vader van Otje, is een uitstekende kok, maar kan moeilijk aan de slag komen omdat hij geen papieren heeft. Die zijn per ongeluk door de bureaucratie verzwolgen. Hij krijgt geen nieuwe papieren zolang hij geen papieren heeft! Als 'illegaal' heeft hij het niet gemakkelijk, hij wordt uitgebuit en telkens weer ontslagen. Gelukkig heeft hij Otje, een vindingrijk en opgewekt kind, dat op goede voet staat met de dieren en de enige is die zijn driftbuien kan beteugelen.

***In de naam van TienKamelen*, Bouke Billiet, Wereldbibliotheek, 2012**

Het weeskind TienKamelen groeit op in een kasteel dat dienstdoet als rusthuis. De bejaarde bewoners, die niet altijd precies weten in welke tijd ze leven, verzorgen haar opvoeding. Ze omringen haar met verhalen: over vroeger, over het dorp, over haar naam. Maar het veilige leven blijft niet duren. Omdat TienKamelen geen papieren heeft, moet ze het land uit. Ze strandt in het zuiden van Europa.

***Kleine Bij*, Chris Cleave, Prometheus, 2010**

Deze sprankelende roman heeft in razend tempo de hele wereld veroverd. Het verhaal begint in een asielzoekerscentrum, waar de zestienjarige Kleine Bij uit Nigeria zichzelf staande probeert te houden door de taal te leren van de Engelse koningin. Als ze op een dag eindelijk mag vertrekken, kan ze maar één bestemming bedenken, maar juist op die plek blijkt ze het minst welkom.

***Nachtruiter*, Jacqueline Epskamp, Holland, 2012**

10+

Maud ziet een verhuizing naar Parijs helemaal niet zitten omdat haar pony Vicky niet mee mag. Waarom moet haar moeder nu net verliefd worden op een Franse politiemans die op vijf hoog woont? Wanhopig over het naderende afscheid brengt ze al haar tijd door op de manege om zo lang mogelijk bij haar pony te zijn. Daar loopt ze steeds de Afghaanse Sharif tegen het lijf, een jongen uit haar klas die klusjes doet in ruil voor paardrijles.

***Faiza is mijn held!*, Netty Van Kaathoven, Clavis, 2011**

8+

Faiza is goed in reddend zwemmen, maar een hond bevrijden uit een kluwen vissersdraad is een lastige klus. Faiza komt in het nieuws als een held. Zelf blijft ze er nuchter onder. De vluchtelingenstatus van haar familie, dát is iets waar ze zich écht zorgen over maakt.

***Het mes van Milosh*, R.H. Schoemans, Davidsfonds/Infodok, 2010**

12+

In deze detective grijpen spanning en sociale problemen vlotjes in elkaar. In het eerste jaar van de middelbare school dragen drie vluchtelingen vreselijke beelden uit het verleden mee. De Iraanse Jilla is met haar moeder gevlucht voor moslimextremisten; haar vader bleef achter in de gevangenis. De Roma-zigeuner Milosh ontsnapte ternauwernood aan de volkerenmoord in Kosovo en de Nigeriaanse Jaja overleefde samen met haar gewonde moeder als enigen een raid op hun dorp.

***Mag ik overvaren?*, Sine Van Mol, De Eenhoorn, 2002**

9+

In augustus 1999 werden op de luchthaven van Zaventem twee Guinese tieners dood aangetroffen in het landingsgestel van een Sabena-vliegtuig. Naar aanleiding van dit drama schreef Sine van Mol een theaterstuk en een verhaal over jonge Afrikaanse vluchtelingen. De auteur baseerde zich op de levensgeschiedenis van Nabiue, een jonge vluchteling uit Sierra Leone die thans in ons land woont.

***Rode laarzen*, Helene Bakker, Eenvoudig communiceren, 2011**

13+

Jacco voelt zich niet meer thuis in zijn buurt, waar veel buitenlanders wonen. Maar dan leert hij een meisje met rode laarzen kennen. Door deze ontmoeting verandert er voor Jacco heel veel en wordt zijn mening aan het wankelen gebracht.

5. VLUCHTEN IN... STRIPS

***De Aankomst*, Shaun Tan, Uitgegeven door Querido**

12+

Een man vertrekt, zijn vrouw en zijn kinderen achterlatend. Hij vertrekt met de hoop een beter leven te vinden in een onbekend land, ver weg van huis. Maar hij komt toe in een vreemde stad, vol

11

vreemde gewoonte en vreemde mensen, elk met hun eigen verhaal.
The arrival is een prachtig getekende strip zonder woorden, voor klein en groot.

***De maagd en de neger*, Judith Vanistendael**

12+

De maagd en de neger is een semi-autobiografisch stripverhaal. Het weerspiegelt een levensmoment van een jonge Belgische vrouw, Sofie en haar relatie met een Togolese asielzoeker, Abou.

***De maagd en de neger 2: Leentje en Sofie*, Judith Vanistendael**

12+

Sofie is nog steeds het hoofdpersonage in het verhaal. In dit album vertelt ze aan haar dochtertje Leentje het verhaal van haar relatie met Abou, een Afrikaanse vluchteling. Judith Vanistendael vermengt de onschuld van een kinderverhaal met het donkere van Abous verleden. Ze maakt van Abous verhaal een meer algemeen thema, over migratie en vluchtelingen in België.

***Suske en Wiske, De vergeten vluchtelingen*, Willy Vandersteen, de Standaard Uitgeverij**

10+

Studio Vandersteen maakte op verzoek van Stichting Vluchteling de strip Suske en Wiske, De vergeten vluchtelingen. In dit stripverhaal komen de helden tijdens een safaritocht in aanraking met de gevaarlijke Janjaweed-rebellen. Suske en Wiske proberen de mensen te helpen die voor deze schurken op de vlucht zijn.

***Persepolis*, Marjane Satrapi, Uitgeverij Atlas contact**

12+

Téhéran. 1978. De achtjarige Marjane geniet een moderne opvoeding en volgt de gebeurtenissen rond de revolutie en de val van het regime van Chah. Met de oprichting van de Islamitische republiek breekt een andere tijd aan. Marjane moet ineens een hoofddoek dragen, maar blijft hopen op een omwenteling.

6. VLUCHTEN IN... AUTEURSLEZINGEN

Kies uit bovenstaande boekenlijst een auteur die je graag uitnodigt. Organiseer een lezing met de steun van het Vlaams Fonds voor de Letteren via <http://www.auteurslezingen.be/>. Hieronder alvast een uitgewerkt voorbeeld van een mogelijke lezing in jouw bib, met alle praktische info erbij.

Pen Vlaanderen organiseert vanaf 2014 Pen op school. Dat zijn auteurslezingen waarbij de auteurs Satena Al Ghorra (Palestina) en Al Ghadi (Soedan) in gesprek gaan met de leerlingen. Beide auteurs moesten hun land ontvluchten en kregen hier onderdak. Momenteel loopt er een vraag om hiermee ook op de subsidielijst voor auteurslezingen te komen. Leeftijd: vanaf vijftien jaar

Meer info: <http://www.penvlaanderen.be/depoy/index.php/wat-doen-we/onrechtstreekse-steun/pen-op-school>

AUTEURSLEZING DOOR KRISTIEN DIELTIENS - DANSEN VOOR JE LEVEN

Kristien Dieltiens is moeder van zes kinderen en stond vele jaren in het onderwijs. Ze schrijft en tekent al haar hele leven: als kind leest ze de bibliotheek leeg en gaat ze op tekenles aan de Academie van Kontich. Ze volgt de lerarenopleiding en gaat les geven. Tegenwoordig is ze voltijds auteur. Naast het schrijven en illustreren van boeken, illustreert Dieltiens ook tijdschriften, nieuwjaarsbrieven en uitnodigingen. En ze geeft lezingen voor alle leeftijden. Ze houdt vooral van 'verhalen met een diepere zin, over de dingen van het leven waar kinderen mee geconfronteerd worden'. Haar laatste roman Kelderkind heeft in 2013 de Woutertje Pieterseprijs gewonnen.

In haar historische romans neemt Kristien Dieltiens het vaak op voor de verschoppelingen of jongeren die een moeilijke weg in het leven moeten afleggen. In De stille pijn van Luca volgt ze een zesjarige Kroatische jongen op de vlucht naar België. In Dansen voor je leven (een biografische schets) vertelt ze het verhaal van de Afghaanse vluchteling/danser Meysam Noori, bekend van So You Think You Can Dance. Vluchten en gevaar in je leven is van alle tijden.

Leeftijd: vanaf zesde leerjaar.

Kostprijs en voorwaarden: 200 euro zonder vervoersonkosten, volzet in maart, nog opties in april.

Benodigdheden: tekenbord of flipchart.

Contact: tel. 050 79 07 98 of gsm 0473 769 832, kdieltiens@hotmail.com.

Duur: anderhalf uur.

Aantal kinderen: maximum 60 of drie klassen (zodat ze geen micro nodig heeft).

7.VLUCHTEN IN... WORKSHOPS

WORKSHOP ANIMATIEFILM MET ROMAN KLOCHKOV

Roman Klochkov komt uit Kazachstan. Op 17-jarige leeftijd vluchtte hij met zijn ouders. Sinds 1999 woont hij in België. Roman volgde zijn hogere studies aan KASK Hogeschool Gent. Zijn animatiefilms 'Administrators' en 'Natasha' zijn al meermaals geselecteerd door allerlei internationale filmfestivals en vielen ook af en toe in de prijzen. Roman heeft ook een diploma lerarenopleiding en geeft regelmatig workshops animatie en kortfilm. Op zijn site (romanklochkov.be) vind je zowel zijn artistieke werk, als voorbeelden van workshops die hij geeft.

Samen met Roman gaan kinderen creatief aan de slag in een workshop Animatiefilm. De tekeningen of plasticine figuurtjes tot leven brengen, dat is waar het in deze workshop om draait. Er wordt getekend, geknipt of geboetseerd en beeld per beeld (foto per foto) opgenomen. Iedereen die houdt van verwondering, is hier op zijn plaats! Animatiefilm is een fantasierijke wereld waar alles kan en weinig moet. Het enige wat echt nodig is, is een beetje geduld. Link met het thema kan gelegd worden in het onderwerp waarover er getekend of geboetseerd wordt. Roman zal ook vertellen over hoe het is om weg te vluchten uit je land.

Leeftijd: 7-12 jaar of 12-16 jaar of 18-30 jaar.

Kostprijs en voorwaarden: 300 euro/workshop.

Benodigdheden: ruimte, min. 5 tafels, licht, verdeeldozen.

Niet noodzakelijk maar altijd welkom: beamer (liefst met HDMI-poort), fototoestellen, papier, kleurstilten, kleurpotloden, gommen, plasticine.

Contact: roman.klochkov7@gmail.com of gsm 0497 230 800.

Duur: vanaf twee uur.

Aantal kinderen: maximum 12/workshop.

WORKSHOP MUZIEK MET YÉLÉ: DAGELIJKS LEVEN IN AFRIKA/BURUNDI TUSSEN OORLOG EN PLEZIER

Jérémie Hakeshimana laat in 2007 zijn vrouw en kinderen achter voor wat een onschuldige promotour lijkt. Omdat hij in Burundi als gerespecteerd muzikant bekend staat, vraagt een Spaans productiebedrijf hem de muziek te schrijven voor een documentaire over de strijd tussen de Hutu's en Tutsi's. Jérémie wijst de Spaanse producenten er herhaaldelijk op dat ze de beelden zo moeten bewerken dat de rebellen niet herkend kunnen worden. Groot is zijn verbazing als blijkt dat het productiebedrijf geen oor heeft naar zijn vraag en de film onbewerkt uitgeeft. Ook in Burundi. Hierdoor komt zijn leven in gevaar: Jérémie kan niet meer terug naar zijn land, dus ook niet naar zijn gezin.

Jérémie blijft echter niet bij de pakken zitten en doet er alles aan om zijn gezin naar ons land te krijgen. Na acht maanden is het dan eindelijk zo ver: hij kan zijn vrouw en kinderen weer in zijn armen sluiten. Nu, zeven jaar later werken Jérémie en zijn gezin volop aan een leven in België. Zijn kinderen gaan naar school en hebben er veel vriendjes. Jérémie werkt volop aan zijn muziekcarrière waar hij ook zijn gezin bij betreft. Heel het gezin deelt namelijk zijn passie voor muziek. Dagelijks wordt er gezongen, gespeeld en gelachen.

In de workshop gaat Jérémie samen met de kinderen zingen en dansen. Hij leert de kinderen Burundese liedjes en begeleidt hen. Hij vertelt hen over het dagdagelijkse leven in Afrika en Burundi. Over de oorlog en waarom hij zelf moest vluchten. Kinderen kunnen vragen stellen.

Leeftijd: vanaf 7 jaar.

Kostprijs en voorwaarden: 250 euro voor of na de voorstelling, inclusief transport en materiaal.

Drankjes voorzien door de organisator voor de kinderen en begeleider.

Contact: jerrykman@yahoo.fr.

Duur: 1 uur.

8. VLUCHTEN IN... THEATER

KINDERTHEATER - DJO-ART MET BLIK

De toeschouwers maken kennis met de Afrikaanse verteller Taliyo Tallatè. Taliyo heeft Guinée moeten ontvluchten omdat hij daar een geheim verhaal had verteld. Tijdens zijn verhalen neemt Taliyo iedereen mee op avontuur in zijn geboorteland. Bij de verhaaltjes maakt Taliyo kleine decors die hij al vertellend uit oude blikjes knipt.

De voorstellingen van Jeugdtheater Djo-Art draaien om de Afrikaanse vertelcultuur. Acteur en verteller Alpha Omar Barry en artistiek/zakelijk leider Stefan van Hees willen met hun voorstellingen meer begrip kweken voor culturele verschillen in onze samenleving. 'Blik' wordt gespeeld door Alpha Omar Barry (Guinée, 1981), ook bekend als één van de vier comedians van Comedy at Work.

Leeftijd: vanaf 6 jaar.

Kostprijs: 450 euro.

Benodigdheden: een lokaal (geen geluid of belichting).

Contact: Alpha oumar Barry - aobagou@hotmail.com - tel. 0466 069 515.

Duur: 40 minuten.

Aantal kinderen: max 100.

MUZIKALE VERTELLING - NIC BALTHAZAR/SOUFIANE CHILAH MET NEELAND

Neeland van Nic Balthazar is een verhaal over de even harde als hoopvolle zoektocht van jonge asielzoekers naar geluk. Gebaseerd op gesprekken met jonge asielzoekers, is Neeland eerst geschreven als een 'luisterogen'-verhaal voor laaggeletterde jongeren en nu bewerkt tot muzikale vertelling. Neeland wordt niet enkel begeleid door muziek maar ook - hoe kan het ook anders bij een filmmaker - door beeld. Nic Balthazar vroeg aan Nyk Dekyser om foto's te maken bij dit verhaal. Als de stills bij een film die (nog) niet bestaat. De soundtrack wordt live gebracht door de Gents-Turkse zangeres Melike Tarhan en haar muzikanten. Een verhaal bij het verhaal: liederen in

het Turks en in het Gents, over vrouwenliefde en -leed. Het publiek hoeft enkel de elementen samen te voegen, en de film is klaar.

Leeftijd: vanaf 12 jaar.

Kostprijs en voorwaarden: 2300 euro + btw, ook mogelijk om enkel te boeken met acteur en zonder muzikanten: 1200 euro + btw + vervoer vanuit Brussel. Voor verdere afspraken rechtstreeks contact op te nemen met Huub Colla: <http://www.huubcolla.be/theater/neeland.htm>

Benodigdheden: Theaterzaal.

Contact: Collageproducties - Bonheidensteenweg 38 - 2812 Muizen - Mechelen - tel. 0485 71 61 57 - e-mail: info@huubcolla.be

9. VLUCHTEN IN... FOTO'S

FOTOTENTOONSTELLING 'TRANSIT 51: VROUWEN IN HET KLEIN KASTEELTJE'

Vrouwen die hun land ontvluchten, zijn meestal veel kwetsbaarder dan mannen. Vaak is het net het vrouw-zijn dat hen dwingt tot een leven als vluchteling: ze vluchten voor een gedwongen huwelijk of voor genitale verminking, of gaan op zoek naar gelijkheid. Soms zijn ze het slachtoffer van seksueel of ander geweld en vaak dragen ze ook nog de zorg voor de kinderen die met hen meereizen. Hoe ziet het leven van deze vrouwen eruit, hier in België? Hoe vinden ze hun plaats in het grootste opvangcentrum van het land, het Klein Kasteeltje? Hoe gaan ze om met het wachten op het antwoord op hun asielaanvraag, in een gemeenschap van 850 bewoners? Maar vooral: kunnen ze nog dromen?

Fotografe Lisa Van Damme verbleef enkele weken in het Klein Kasteeltje, op zoek naar antwoorden op deze vragen. Ze deelde er het leven, de dromen en de angsten van vijf vrouwen. Tentoonstelling in samenwerking met Fedasil en Nikon.

Technische info: fotopanelen op dibond: 40 exemplaren van 40x60cm, 20 exemplaren van 30x45cm (selectie mogelijk).

Bijhorend fotoboek Transit 51 uitgegeven bij Lannoo.

Voorwaarden: Enkel beschikbaar voor exposities van minimaal 1 week. Gratis ontlenen, transport en verzekering worden georganiseerd en bekostigd door de ontleners.

Contact voor reservatie: anais.buchet@fedasil.be, tel. 02 213 44 18.

Een lezing (1.30 min) organiseren voor volwassenen over het leven in een asielcentrum is ook mogelijk. De lezing wordt op maat uitgewerkt en er wordt op vraag een asielzoeker of vluchteling uitgenodigd. Een lezing is ook mogelijk zonder het uitlenen van de tentoonstelling.

Richtprijs: 200 euro.

Meer info: tranziet.wordpress.com,

Contact: julieweyne@hotmail.com <<mailto:julieweyne@hotmail.com>> of gsm 0474 57 93 28.

10. VLUCHTEN IN... FILM

DOCU THE ART OF BECOMING MET NABESPREKING DOOR VLUCHTELING IN DE KLAS

De bekroonde documentaire The art of becoming van Hanne Phlypo en Catherine Vuylsteke toont drie gevluchte jongeren uit Afghanistan, Syrië en Guinee. Drie verhalen worden door elkaar

16

vervlochten: Fatah probeert in Istanbul genoeg geld te verdienen om de reis naar Griekenland en daarna naar Italië te wagen. Saleh woont al drie jaar in Europa, maar mist zijn ouders. En Mamadou probeert als uitgeprocedeerde illegale asielzoeker in België zijn job te behouden en zijn studies verder te zetten. Door hun verhalen wordt de hele migratiecyclus in beeld gebracht, van de onrealistische verwachtingen over Europa, over het leven in een opvangcentrum tot de strijd tegen de uitwijzing. *The Art of Becoming* is een ideale film om de perceptie rond vluchtelingen en asielzoekers te nuanceren en een gesprek te voeren met jongeren.

De film borduurt voort op het boek 'Vroeger is een ander land'. Daarin worden aangrijpende portretten geschetst van zeven jongens en één meisje die moederziel alleen in ons land aankwamen. Cathérine en Hanne maakten eerder samen al *Silent Stories*, waarvoor ze eveneens vertrokken van een boek van Vuylsteke. Neem een kijkje op <http://theartofbecoming.be/>.

Technische info

Documentaire, 60 minuten, 2013.

Regie: Hanne Phlypo en Cathérine Vuylsteke.

Productie: Clin d'oeil films / Hanne Phlypo & Antoine Vermeesch - Coproductie Caviar

Omkadering

Educatieve filmfolder van *Lessen in het donker*. <http://www.lesseninhetdonker.be/home>. In deze folder vind je 10 tips om rond de film te werken.

- Te gast in de klas: nabespreking met één van de filmmakers
- Te gast in de klas: nabespreking met een jonge vluchteling. Meer info: <http://www.minorndako.be/nl/page/212>
- Link naar het boek 'Vroeger is een ander land'
- Wat is een vluchteling?
- In de schoenen van...?
- Filosofer over "de kunst van het anders zijn"
- Fotoshoot
- Debat
- Saleh, Mamdou en Fatah: en nu? Interview met Mamadou in Senegal.
- Online verzamelplek: 'The art of becoming' Tumblr Pagina!

Praktisch

Reservaties en info over boekingen van film en extra omkadering: *Lessen in het donker*, Manon Billiet - tel. 050 34 91 93 - Manon@lesseninhetdonker.be

Leeftijd: voor jongeren van eerste, tweede en derde graad secundair onderwijs.

Kostprijs en voorwaarden: DVD huren - 1,5 euro per deelnemer of vertoning in bioscoop of cultuurcentrum ticketprijs is hierbij afhankelijk van filmzaal.

Contact: <http://www.lesseninhetdonker.be/home>.

FILMAANBOD ROND HET THEMA VLUCHTEN

Hieronder een lijst van films geschikt voor -14jarigen, rond het thema vluchten. Bij al deze films is educatief materiaal beschikbaar. Je kan het gratis downloaden via de website van Mooov (rechts onderaan de filmfiche).

- Bekas - vanaf 10 jaar (enkel beschikbaar op DCP=bioscoopformaat en niet op dvd/blu ray)
- Blijf! - vanaf 9 jaar
- Hoppet - vanaf 10 jaar
- Kidz in da Hood - vanaf 8 jaar
- Les mains en l'air - vanaf 11 jaar (enkel beschikbaar op DCP=bioscoopformaat en niet op dvd/blu ray)
- Monsieur Lazhar - vanaf 12 jaar
- Rafiki - vanaf 7 jaar
- Zozo - vanaf 12 jaar
- Desert Flower - vanaf 13 jaar
- For a Moment, Freedom - vanaf 13 jaar
- The Art of Becoming - vanaf 13 jaar (lesmateriaal pas beschikbaar vanaf januari 2014)
- Natasha animatiefilm van Roman Kochklov
- No one Knows about Persian Cats - vanaf 14 jaar (Bahman Ghobadi)
- Ein Augenblick Freiheit/ For a Moment Freedom - Vanaf 15 jaar (Arash T. Riahi)
- The art of becoming
- Silent Stories

11.LOKALE ORGANISATIES

HAND-IN-HAND GENT

Hand-in-hand probeert concrete noden op te lossen, zonder het lange-termijn denken uit het oog te verliezen. Een kerngroep houdt zich bezig met het opvolgen van dossiers (asielzoekers en regularisatievragers). Hand-in-hand begeleidt mensen naar advocaten, dokters, ziekenhuizen, scholen, OCMW en bemiddelt bij het zoeken van huisvesting.

Een vijftal keer per jaar wordt een grote actie georganiseerd, ter sensibilisering van de publieke opinie en om fondsen te werven.

Sensibilisering en vorming naar scholen, sociaal-culturele verenigingen, jeugdorganisaties doet deze organisatie ook.

Opmerking: Hand-in-hand is beperkt in draagkracht. De organisatie bestaat uitsluitend uit vrijwilligers en ontvangen geen officiële subsidies.

TENTOONSTELLING MET LEGE HANDEN - LIMBURG

Portretten van Vluchtelingen. Een initiatief van de Genkse fotograaf Noortje Palmers en de Genkse journaliste Sylvie Roelans ism Limburgs Platform voor Vluchtelingen met steun van de dienst Diversiteit en Educatie van de Stad Genk.

Er worden acht vluchtelingen voorgesteld met hun foto en hun vluchtverhaal. De tentoonstelling bestaat uit zestien kaders van zestig op tachtig. Om onze onkosten te dekken vragen wij een huurprijs van 150 euro + vervoersonkosten. Graag ook een verzekering voorzien voor eventuele schade. Voor lidorganisaties van het LPV is het gratis. De tentoonstelling is een goede inleiding voor een vormingsmoment/gesprek.

Praktisch

Contactpersoon Linda Delva tel. 0470 55 08 12.

VLUCHTELINGEN ONTHAAL SINT-NIKLAAS (VLOS)

VLOS (Vluchtelingen Ondersteuning Sint-Niklaas) is een ongebonden vzw die vluchtelingen en asielzoekers ondersteunt in hun zoektocht naar opvang, materiële hulp en administratieve begeleiding bij regularisatie. Verder organiseren de vele vrijwilligers van VLOS tal van activiteiten voor vluchtelingen én het brede publiek.

VLOS heeft sinds kort een inleefspel voor het vijfde en zesde leerjaar: Pak je koffers. Leerkrachten die het spel al gebruikten, zijn alvast heel enthousiast over de laagdrempelige manier waarop het vluchtelingenthema aan bod komt in de klas. VLOS zet ook haar deuren open voor alle secundaire scholen in de regio (en daarbuiten). 'De leerlingen waren echt onder de indruk van het werk dat jullie verzetten bij VLOS. Ik ben ervan overtuigd dat de ontmoeting een positieve invloed heeft op de houding van m'n leerlingen tegenover vluchtelingen,' vertelde een leerkracht.

Geïnteresseerd in het inleefspel of een bezoek aan VLOS? Contacteer VLOS, via info@vlos.be of via tel. 03 766 29 13. <http://www.vlos.be/VLOS/index.php/nl/info-voor/scholen.html>